GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ȚI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior. România și străinătate: Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ: la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE: O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 47. *Dumineca, 1 (13) Martie.* **1887.**

Mocsary și naționalitățile.

II.

Brașovŭ, 28 Februarie.

In discursulŭ sĕu rostitŭ în dietă la 15 Februariu a. c. d-lŭ Mocsary a ȩisŭ între altele:

„Sciu, că naționalitățile, carĭ trăiescŭ în „statulŭ nostru suntŭ gata a se împăca și do„rescŭ acésta din parte-le; ele suntŭ gata a în„cheia pace cu noi pe acea basă ce a așeȩat'o „legea dela 1868; dér cerŭ ca acéstă lege sĕ se „respecteze și sĕ nu fiă numai pe hârtiă".

Éră în scrisórea ce a adresat'o alegĕtorilorŭ sĕi din orașulŭ Halas, spre a'șĭ justifica înaintea lorŭ atitudinea sa în cestiunea naționalităților, atitudine ce i-a atrasŭ și desaprobarea partidei independente, silindu-lŭ sĕ iésă din clubulŭ ei, Mocsary declară următórele:

„Eu totdéuna ȩicŭ, că de instituțiunĭ fe„deraliste nicĭ vorbă nu póte fi, că supremația „maghiarimei nu se póte trage la îndoélă și „legea de naționalitate o privescŭ ca basă, pe „care putemŭ încăpé unii cu alții bine."

Acésta e totŭ ce a ȩisŭ Mocsary cu privire la eventuala împăcare și la condițiunile ei. Elŭ n'a mai adausŭ nimicŭ și n'a făcutŭ nicĭ o esceptiune.

Așadér legea de naționalitate dela 1868 sĕ fiă basa împăcărei dintre Ungurĭ și popórele nemaghiare?

D-lŭ Mocsary pare a fi uitatŭ, că înainte cu 19 anĭ, când dieta ungară a decretatŭ acéstă lege, Românii, Sêrbii, Slovacii, și chiar și Sașii din Ardélŭ au protestatŭ în contra ei, fiindŭ că nu aflau întrînsa garanțiile de lipsă pentru libera desvoltare a individualității lorŭ naționale.

Cumcă prevederile și temerile esprimate la 1868 din partea naționalităților au fostŭ întemeiate, a documentat'o mai pre susŭ de orĭce îndoială însușĭ d. Mocsary.

Dér, — ne va obiecta distinsulŭ deputatŭ alŭ orașului Halas,— se aflau la 1868 în sînulŭ naționalităților și unii bărbațĭ carĭ sperau, că pe temeiulŭ legei de naționalitate se va puté afla unŭ *modus vivendi*, care va împăca încetŭ-încetŭ popórele nemaghiare cu stăpânirea maghiară.

Se susținea din partea acestorŭ bărbațĭ, ceea ce a susținutŭ și susține și Mocsary, că principiulŭ fundamentalŭ alŭ legei dela 1868 este: că fie-căruia îi e concesŭ a-șĭ păstra propria individualitate națională, a-o desvolta și a puté progresa în cultură pe basa acestei individualități naționale, că limbei maghiare i se dau privilegii numai într'atâta, în câtŭ este neaperatŭ necesarŭ cu privire la conducerea mai corĕspundĕtóre a guvernului statului, pentru ca în privința unorŭ afacerĭ sĕ fiă o unitate de limbă în statŭ" (din discursulŭ d-lui Mocsary ținutŭ în dietă la 30 Aprilie 1879.)

Sĕ admitemŭ unŭ momentŭ, că în adevĕrŭ legea dela 1868 ar cuprinde în adevĕrŭ aceste garanții pentru libera desvoltare a individualității naționale a popórelorŭ nemaghiare și că totulŭ ar depinde numai dela respectarea ei și sĕ întrebămŭ: mai este cu putință aȩĭ esecutarea fidelă a acestei legĭ?

La acésta întrebare trebue sĕ rĕspundemŭ c'unŭ hotărîtŭ *nu*.

Nu mai este cu putință aȩĭ respectarea legii dela 1868 din simpla causă, pentru că „principiulŭ fundamentalŭ" alŭ acestei legĭ a fostŭ *rĕsturnatŭ* prin legile aduse la 1879 și la 1882 pentru *„lățirea limbei maghiare."*

Legile dela 1879 și 1882, carĭ impunŭ naționalităților cu forța învĕțarea limbei maghiare au făcutŭ în legea dela 1868 o spărtură atâtŭ de mare, încâtŭ ea nu mai representă aȩĭ decâtŭ o relicviă legislatorică din acele timpurĭ, când șovinismulŭ maghiarŭ se afla încă numai în fașe.

In memorabilulŭ sĕu discursŭ dela 30 Aprilie 1879 d-lŭ Mocsary a doveditŭ, că legea pentru „lățirea limbei maghiare," ce se presentase atuncĭ camerei și care curêndŭ după aceea s'a și votatŭ și sancționatŭ, „stă în contraȩicere fățișă cu legea de naționalitate dela 1868."

După legea dela 1868, ȩise elŭ, nu e de lipsă ca locuitorii tuturorŭ naționalităților țĕrii sĕ-șĭ însușéscă limba maghiară, căcĭ e prevĕȩutŭ în lege, că în afacerile lorŭ publice potŭ procede în limba lorŭ propriă; acuma însĕ după înființarea acestei legĭ (dela 1879) se va puté ȩice: étă acum are fiecare ocasiune de-a învĕța limba maghiară, acuma trebue sĕ scie fiecare ungurește, prin urmare nu mai e de lipsă a se întrebuința în afacerile publice o altă limbă decâtŭ cea maghiară".

D-lŭ Mocsary a ȩisŭ, în memorata vorbire, că după legea din 1879 „nu va mai puté fi vorbă de autonomia scolară a confesiunilorŭ" și că „din partea ministeriului de instrucțiune se vorŭ face necontenite atacurĭ asupra scólelorŭ și a autonomiei scolare a Nemaghiarilorŭ spre a le aduce stricăciune."

Și prevederile d-lui Mocsary s'au împlinitŭ din cuvêntŭ în cuvêntŭ, și s'a adeveritŭ și aceea afirmare a lui dela 1879, că Maghiarii au *rupt'o* cu politica de naționalitate, care și-a aflatŭ espresiune în legea dela 1868.

Presupuindŭ pentr'unŭ momentŭ că naționalitățile în adevĕrŭ arŭ fi aplecate a se împăca pe basa legei de naționalitate, întrebămŭ: ce valóre mai póte avé pentru dênsele aȩĭ acea lege după ce ea este anulată prin legile posteriore?

Ar trebui prin urmare sĕ se casseze mai întâiu unŭ șirŭ de legĭ aduse dela 1879 încóce spre a se restabili acea stare de lucrurĭ, care sĕ admită posibilitatea de-a se respecta și esecuta legea dela 1868.

Cine sĕ ia inițiativa pentru acésta, décă însușĭ d-lŭ Mocsary nu amintesce cu nicĭ unŭ cuvêntŭ *situațiunea cu totulŭ schimbată* prin legile promulgate dela 1879 încóce, cu scopŭ de a nimici individualitatea națională a popórelorŭ nemaghiare din țĕrile corónei s-lui Stefanŭ?

Ce póte aduce Ungariei unŭ rĕsboiu?

„Kolozsvar" Nr. 58 tractéză acéstă temă. Preferă sĕ se susțină pacea cu jertfe câtŭ de marĭ, numai sĕ nu fiă rĕsboiu. Căcĭ abstragêndŭ de aceea, că unŭ rĕsboiu ar împedeca desvoltarea industrială, ba o dă înderĕtŭ cu ȩecĭ de anĭ și ar ruina statulŭ cu totulŭ în privința financiară, ar mai fi o perdere de neînlocuitŭ, care ar causa arterei de viĕță a Ungariei o rană nevindecabilă și acésta constă în perderea de ómenĭ ce ar suferi-o Ungaria.

„Acum și în pace se prăpădesce rassa unguréscă — continuă fóia clușiană — fără bubuiturĭ de tunurĭ, fără pocniturĭ de prafŭ, în sunetele clopotelorŭ și ale unei frumóse predice de bunŭ rĕmasŭ emigréză flórea țĕrei acolo, de unde nu se mai întórce..... Ungaria are între statele europene cea mai mare cifră de mortalitate. La 1000 locuitorĭ se vinŭ la noi 36--37 casurĭ de mórte pe anŭ, pe când în Europa în terminŭ mediu se vinŭ 25 la 1000 suflete.... prin urmare perdemŭ pe fiecare anŭ 165,000 ómenĭ, perdere care se ascrie numai relelorŭ raporturĭ sanitare.... Acéstă perdere de ómenĭ corĕspunde unui capitalŭ de 8—9 milióne. Acéstă mare cifră a mortalității cresce continuu cu emigrarea poporațiunei dela țĕră în orașe, unde mortalitatea e totŭ mai mare din causa raporturilorŭ sanitare mai rele

»Și décă acum luămŭ în considerare sporirea, atuncĭ aflămŭ că sporirea de 0.13 procente e asemenea înspăimêntătorŭ de mică. Décă la noi vedemŭ la 100 ómenĭ o sporire de 1, aflămŭ în Rusia o sporire de 10, așadér de 10 orĭ atâta, precum este peste totŭ acestŭ casŭ la elementulŭ slavŭ..... Și aci venimŭ fără voiă la conclusiunea, că elementele slave, în contra cărora trebue cu deosebire sĕ ne probămŭ puterile, ne crescŭ peste capŭ deja numai cu massele lorŭ. Cunóscemŭ mai departe și marea cifră a emigrărei, care face pe anŭ 16—22,000 ómenĭ. Ponderositatea acestei cifre constă în aceea, că emigréză mai alesŭ poporațiunea maghiară.

»In casulŭ unui rĕsboiu aȩĭ, când desvoltarea technicei armelorŭ e înaintată, pustiirea ar fi de sigurŭ mai mare, decâtŭ în orĭce altŭ rĕsboiu europénŭ. Dér pe lângă acésta, nimicitórele glónțe 'șĭ-arŭ afla fără nicĭ o îndoială unŭ puternicŭ con-concurentŭ în coleră.... Intre împrejurărĭ atâtŭ de nefavorabile, în casulŭ unui rĕsboiu s'ar pricinui la noi o distrucțiune necalculabilă și în ómenĭ carĭ la noi suntŭ cei mai prețioșĭ. Unŭ rĕsboiu îndelungatŭ și sugrumătorŭ ar ataca de mórte esistența națiunei."

„Budapesti Hirlap", tratândŭ și elŭ acéstă cestiune, ȩice că Rusia subminéză mereu, cum a subminatŭ pe Polonia, până ce a împărțit'o, și pe Turcia; face propagandă panslavistă în Austro-Ungaria printre Rutenĭ, Slovacĭ, Croațĭ și Sêrbĭ, prin agitațiunĭ și prin ruble, sub conducerea reuniunei slave din St. Petersburg. Propaganda se întinde pe nesimțite ca mărăcinele. Suntŭ între Slovacĭ, Rutenĭ și Sêrbĭ mulțĭ, carĭ aștéptă pe Moscovițĭ.

„Sĕ vină numai Rușii — ȩice fóia unguréscă — și noi nu garantămŭ că nu va isbucni o rĕscólă de țĕranĭ contra Domnilorŭ, maghiarĭ și jidovĭ. Sĕ ne aducemŭ aminte de 1848, de trupele lui Hurban; castelulŭ din Trencin alŭ contelui Csaky, Budatinulŭ prefăcutŭ în cenușă ne adeverescŭ și aȩĭ pustiirea din acelŭ timpŭ. De atuncĭ panslavismulŭ s'a întăritŭ în modŭ însemnatŭ în Ungaria de susŭ. Hurban trăesce încă și soții și aderenții sĕi suntŭ gata a organisa rĕscóla țĕranilorŭ, a o aprinde și a o conduce, décă primescŭ din Petersburgŭ banĭ și avisŭ pentru acésta. La începutŭ se ivescŭ bande de guerilla în munțĭ, care se ținŭ ȩiua ascunse în pădurĭ dese, nóptea năvălescŭ afară și atacă, și mai târȩiu, décă succede a învăpăia poporulŭ, se póte nasce unŭ formalŭ rĕsboiu țĕrănescŭ în comitatele Liptau, Turoțŭ, Trencinŭ și Arva, în casŭ că acestea suntŭ fără garnisóne... Isbucnindŭ rĕscólă pornirile bestiale se ridică deasupra, tocmai așa în Paris și în Belgia, ca în Abisinia séu în Ungaria...«

»Nu e de ajunsŭ a înăbuși o astfelŭ de mișcare décă a isbucnitŭ, ci trebue încă în germene făcută imposibilă. Are óre municipiulŭ puterea necesară pentru acésta? Nu. Suntŭ glótele capabile pentru acésta? Abia. Din contră, glótele mărescŭ în óre-care mĕsură pericululŭ, întru câtŭ după plecarea armatei regulate se încredințéză arme în mânile massei póte nevrednice de încredere. Nu nutrimŭ îngrijirĭ esagerate și nu zugrăvimŭ pe draculŭ pe părete, dér va fi bine sĕ ne gândimŭ seriosŭ asupra acestei teme și sĕ luămŭ dinainte mĕsurĭ pentru siguranța internă a țĕrii în casulŭ unui rĕsboiu.»

„Esistă óre-care siguranță în aceea, că tinerii și bărbații destoinicĭ de arme plécă cu óstea și esŭ în câmpŭ contra dușmanului. Tinerii slovacĭ, românĭ, sêrbĭ, croațĭ, rutenĭ vorŭ fi pe câmpulŭ de bătaiă și nu potŭ sĕ facă rĕscólă acasă. Décă învingemŭ, nu mai e primejdiă, dér décă perdemŭ? Dispositiunile vorŭ fi atuncĭ deprimate și agitate, și agitatorilorŭ panslaviștĭ li se va umfla crésta. Acésta nu e dér garanțiă, căcĭ rĕmâne acasă destulŭ poporŭ pentru o rĕscólă de țĕranĭ. Atârnă dér totulŭ dela organisațiunea, împărțirea și întrebuințarea glótelorŭ, ca agitațiunea panslavistă sĕ nu pótă stârni vr'o rĕscólă în ținuturĭ cu poporațiune națională lipsite de armată regulată. Și nu legea, ci guvernulŭ are sĕ pórte de grije, ca glótele din unele ținuturĭ sĕ nu fiă primejdióse pentru patriă.«

„E în totŭ casulŭ neaperatŭ, ca trupe de glotașĭ maghiarĭ sĕ fiă trimise ca garnisóne în cele mai periculóse comitate și ținuturĭ panslaviste, orĭ ca patrule de voluntarĭ compuse din elementele culte ale orașelorŭ sĕ-i țină pe panslaviștĭ în frêu. Nicĭ într'unŭ casŭ nu putemŭ permite, ca Ungaria sĕ devină teatrulŭ „atrocitățilorŭ bulgărescĭ".

Din afară.

După cum comunică o telegramă din Roma, adresată „Agenției Havas", fóia italiană „Diritto" crede a sci, că despăgubirele puse **Italiei**

în perspectivă din partea Germaniei, în casulŭ unei alianţe contra Franciei, arŭ fi următórele: Italia primesce, în casulŭ unei espediţiunĭ victorióse a aliaţilorŭ, Savoia, cerculŭ Nizza şi o parte din Provence. Precum se scie, Francia a luatŭ deja mĕsurĭ de apĕrare contra Italiei mai de multŭ timpŭ, ér de altă parte cei din Roma mai de multe orĭ au declaratŭ, că n'au intenţiunĭ ostile contra Franciei. „Temps“ citéză chiar următórele cuvinte ce ḑice că le-ar fi esprimatŭ regele Humbert alŭ Italiei: „Sunt datorŭ memoriei tatălui meu sĕ nu consimtŭ la nicĭ unŭ tractatŭ, în care ar fi vorba de retrocedarea Savoiei şi Nizzei la Italia.“

*

Scirĭ din Odessa anunţă, că pe cóstele Mării Negre se observă o mare mişcare de trupe dealungulŭ graniţelorŭ vestice ale Rusiei. In Bucurescĭ au sositŭ mai mulţĭ întreprinḑĕtorĭ ruşĭ spre a cumpĕra marĭ cantităţĭ de furage. „Galaţii“ spunŭ, că mai în tóte ḑilele se prindŭ în acelŭ oraşŭ desertorĭ ruşĭ fugiţĭ din Ismailŭ şi din alte oraşe apropiate din Basarabia.

*

Guvernulŭ românŭ a primitŭ din Rusciucŭ unŭ raportŭ despre violarea edificiului consularŭ românŭ de acolo: Unŭ soldatŭ condamnatŭ de tribunalulŭ de rĕsboiu î scăpà sentinelei care-lŭ escorta în închisóre şi sărindŭ peste o pórtă în curtea de lângă edificiulŭ consularŭ, trecù peste zidŭ în curtea consulatului. Aci sparse o feréstră din etagiulŭ de josŭ şi dispărù în interiorulŭ consulatului. Apărêndŭ procurorulŭ cu mai mulţĭ funcţionarĭ poliţienescĭ în edificiulŭ consularŭ, cerù sĕ i se permită a face perchisiţiune. Consululŭ era absentŭ, ér dragomanulŭ care-lŭ representa a promisŭ acésta de témă sĕ nu fiă pusŭ în stare de acusaţiune pentru ascunderea unui criminalŭ. Intregŭ edificiulŭ a fostŭ cercetatŭ fără nicĭ unŭ resultatŭ, căcĭ criminalulŭ dispăruse prin curtea de josŭ. Guvernulŭ românŭ a cerutŭ esplicaţii la Sofia în acéstă afacere şi se ḑice că va adresa şi unŭ protestŭ.

SCIRILE ḐILEI.

Ni-se trimite o corespondenţă din *Fizeşulŭ Gherlei*, alŭ căreia autorŭ este adêncŭ mâhnitŭ de atitudinea duşmănósă faţă cu naţionalităţile nemaghiare a ḑiarului *„Szolnok Doboka“*. Ḑiarulŭ acesta se susţine mai vîrtosŭ cu banĭ româneseĭ, fiindŭ-că *este impusŭ din oficiu tuturorŭ comunelorŭ* din paşaliculŭ lui Banffy, carĭ aprópe esclusivŭ suntŭ *locuite numai de Românĭ*. Cu tóte aceste fóia ungurésca, în nemărginita ei însufleţire pentru reuniunea de maghiarisare din Cluşiu, scapără focŭ şi schînteĭ asupra a totŭ ce nu este maghiarŭ. Mai vîrtosŭ însĕ este înfuriată asupra Românilorŭ, *îndemnându pe aderenţii* sĕi *ca sĕ facă totŭ pentru estirparea limbei românescĭ.* Sfătuesce familiele sĕ se ferésca ca de ciumă de a se auḑi în sînulŭ lorŭ limba valahă, ér proprietarilorŭ le ḑice sĕ nu vorbéscă cu servitorii în limba valahă, ci mai bine pe Valahĭ sĕ-i huiduéscă şi în loculŭ lorŭ sĕ-şĭ aducă Ungurĭ. Cerşitorilorŭ valahĭ recomandă sĕ nu li-se dea pomană, ci acésta sĕ se dea numai cerşitorilorŭ ungurĭ; şi încă fóia ungurésca cutéză a afirma, că acésta şi Valahii o facŭ, deşi tótă lumea recunósce, că nu este poporŭ mai darnicŭ ca alŭ nostru. Puţină consideraţiă merită însĕ flecăirile fóiei unguresci, dér ceea ce mai vîrtosŭ ne indignéză este împrejurarea, pe care nĭ-o descopere corespondentulŭ, că adecă în părţile acele se află o comună curatŭ românéscă, condusă de preotŭ, notarŭ şi comitetŭ comunalŭ curatŭ românescŭ, afară de unŭ singurŭ Arménŭ, care încă face parte din comitetulŭ comunalŭ, şi cu tóte acestea acestŭ comitetŭ a votatŭ pe séma reuniunei de maghiarisare o tacsă de 2 fl. v. a. ce se plătesce în fiăcare anŭ din lada satului, firesce fără scirea şi consimţĕmêntulŭ poporului. Cum de poporulŭ nu cere socotélă comitetului şi preotului de banii comunei? De altmintrelea Românii sĕ mĕsóre duşmanilorŭ lorŭ cu mĕsura cu care aceştia le mĕsóră lorŭ.

—x—

Deputatulŭ ungurŭ *Andor Vadnai*, în numele sĕu şi alŭ mai multorŭ alţĭ deputaţĭ ungurĭ, a trimisŭ membrului regenţei bulgare *Stambulov* o *telegramă de felicitare*, în care se esprimă recunoscinţă regenţei pentru curagiulŭ moralŭ şi totodată se esprimă dorinţa ca „sĕ nu se ofere ocasiune a sângera cu voi împreună pentru apĕrarea libertăţii nóstre comune.« — Ce felŭ de libertate, ca cea de care „se bucură« naţionalităţile din ţĕrile corónei ungare?

—x—

Cei 110 fl. ce i-a dăruitŭ societatea de împrumutŭ „Hunedóra“ din *Deva*, din venitulŭ ei de 668 fl. 88 cr., se împartŭ astfelŭ: 25 fl. bisericei gr. or. din Deva, 15 fl. scólei gr. or. din Dobra, 15 fl. cabinetului naturalŭ alŭ gimnasiului din Bradŭ, câte 10 fl. bisericilorŭ gr. or. şi gr. cat. din Hunedóra, 20 fl. reuniunei femeilorŭ române din comitatulŭ Hunedóra, 15 fl. internatului scólei reale din Deva.

—x—

Spionulŭ rusŭ, care a fostŭ prinsŭ în Cracovia, a luatŭ notiţe despre fortăréţa de pe colina lui Cosciusco şi despre fortificaţiunile dela Mihalovice dela graniţa rusă. Se pare că aparţine celorŭ mai bune classe şi că posede unŭ rangŭ superiorŭ în armata rusă. Vorbesce nemţesce, franţuzesce, rusesce şi englezesce. S'au găsitŭ la elŭ numeróse desemnurĭ, planurĭ şi hârtii, precum şi scrisorĭ de recomandare la persóne înalte din Viena.

—x—

D-lui Ioanŭ *Poruţiu*, secretarŭ interpretŭ la consulatulŭ României din Budapesta, i-a conferitŭ Regele României „Coróna României“ cl. III în gradulŭ de cavalerŭ. D-lŭ Ioanŭ Poruţiu este transilvăneanŭ, fiulŭ protopresbiterului gr. cat. din Almaşiulŭ-mare.

—x—

In *Hermanŭ* s'a găsitŭ unŭ locuitorŭ sasŭ de acolo, care trăia de câteva lunĭ separatŭ de soţia sa fiindŭ în procesŭ de divorţŭ, mortŭ în fântâna sa din curte. In urma cercetărei făcute s'a descoperitŭ, că nenorocitulŭ a fostŭ omorîtŭ în propria sa locuinţă, apoi tîrîtŭ şi aruncatŭ în fântână. E bănuitŭ de omorŭ chiar fiulŭ sĕu, care adeseorĭ a maltratatŭ pe tată-sĕu. Făptuitorulŭ fù arestatŭ şi predatŭ judecăţii.

—x—

Concesiunea pentru calea ferată *Haşfalĕu-Odêrheiu* în lungime de 35·4 chilometri s'a admisŭ în şedinţa camerei deputaţilorŭ dela 9 Martie. Chilometrulŭ de cale ferată costă 920,000 fl. Strălucită afacere!

—x—

In comuna *Bălcacĭ* din comitatulŭ *Têrnavei micĭ* e de ocupatŭ postulŭ de magistru poştalŭ cu contractŭ şi cu cauţiune de 100 fl. Léfa anuală e 120 fl., cheltuelĭ de cancelariă 40 fl. şi de transportŭ 800 fl. Petiţiunile se adreséză în timpŭ de 3 sĕptĕmânĭ la direcţiunea poştală din Sibiiu.

Din comitatulŭ Făgăraşului.

In Faurŭ, 1887.

Va crede lumea română, că poporulŭ din acéstă vale romantică a Oltului, séu trăesce fórte mulţămitŭ cu sórtea de acuma, séu dórme somnulŭ morţii. — Déră nu este nicĭ una şi nicĭ alta din aceste.

Sórtea cea vitregă apasă şi pe Românii din comitatulŭ Făgăraşului totŭ în acea mĕsură, precum apasă pe toţĭ Românii din regatulŭ S-tului Stefanŭ. Deosebirea este numai că până acum Românii din acestŭ comitatŭ au suferitŭ şi nu s'au văetatŭ. Insĕ de unŭ timpŭ încóce prea se înmulţiră încercările Domnilorŭ dela putere de-a încărca pe poporulŭ contribuentŭ cu sarcinĭ care de care mai grele şi mai apăsătóre — aşa că nicĭ celŭ mai îngăduitorŭ dintre cei îngăduitorĭ şi răbdătorĭ nu mai póte tăcé.

Sarcina cea dintêiu, care s'a aruncatŭ cu atâta uşurinţă în spinarea poporului, a fostŭ edificarea casei comitatului cu o sumă enormă de peste 80 mii fl. Acéstă sumă împrumutată dela o bancă străină este de a se amortisa prin unŭ aruncŭ de 2 cr. la fl. de dare. — Ce va sĕ ḑică bagatelulŭ de 2 cr. la fl. de dare — care pe nesimţite se va încassa? ḑicéu Domnii dela putere. Dér acuma din 1884 începêndŭ acestŭ bagatelŭ în sumă de 80—100 fl. anualŭ pentru o comună, se încasséză prin esecuţiune şi cu marĭ greutăţĭ, şi mulţĭ anĭ vorŭ trebui contribuenţii sĕ mai asude până se vorŭ plăti de acéstă sarcină.

In adunarea generală a anului trecutŭ s'a făcutŭ din partea comitatului propunere, ca petrişulŭ de pe drumulŭ statului — care până în anulŭ trecutŭ s'a prestatŭ prin întreprinḑĕtorĭ privaţĭ, pentru plata unei prisme dela 2 până la 8 fl., — precum se plătesce pre teritorulŭ Vlădenĭ — sĕ se ia în licitaţiune publică pentru comitatŭ, motivându-se aceea propunere — ca prin împărţirea prismelorŭ de pe drumurile comitatense cu cele de pe drumulŭ statului şi făcêndu-se tóte prismele în regiă propriă gratis — comitatulŭ ar ajunge la unŭ fondŭ anualŭ de preste 8000 fl. Despre aceea, că ce va sĕ se facă cu acestŭ fondŭ — nu s'a spusŭ nicĭ unŭ cuvêntŭ.

Acéstă propunere — venindŭ a 2-a ḑi la ordine — în presenţa a vre-o 20 membri — mai toţĭ amploiaţĭ — s'a adusŭ cu mare lesnire la valóre de conclusŭ. — Nicĭ că s'a putută altmintrelea, fiindŭ că în ḑiua dintêiu s'a sânţitŭ casa cea nouă a comitatului — la améḑi masă mare strălucită şi séra balŭ splendidŭ — lucru destulŭ de obositorŭ pentru o ḑi de tómnă.

La licitaţiunea ţinută pentru acestŭ petrişŭ a rĕmasŭ comitatulŭ — plus oferentŭ. Aşternêndu-se actulŭ de licitaţiune ministrului spre aprobare, acesta a aflatŭ de bine a da înalta aprobare cu condiţiune, ca fondulŭ acela sĕ se întrebuinţeze pentru construirea podurilorŭ de pe drumurile comitatense.

Adunarea generală estraordinară din Noemvre a. t. neînvoindu-se la acéstă condiţiune, fiindŭ că acestŭ fondŭ — între parantesă ḑisŭ — avea altă destinaţiune, s'a lăpădatŭ de conclusulŭ dintêiu, şi a îndrumatŭ pe oficiulŭ de edile de a scrie licitaţiune noua la care comitatulŭ nu va mai lua parte.

Numai din întêmplare norocósă au scăpatŭ comunele situate pe drumulŭ statului: Porumbaculŭ inferiorŭ până inclusive Vlădenĭ de o sarcină fără precauţiune şi

---

FOILETONU.

Poşta şi influinţa ei asupra culturei universale.

Cu poşta ne umblă totŭ aşa ca şi cu multe alte binefacerĭ ale civilisaţiunei, că adecă gustămŭ bunătatea acestorŭ instituţiunĭ, fără ca sĕ cugetămŭ câtuşĭ de puţinŭ la încordările cele marĭ, ce chiar generaţiunile de mai nainte au trebuitŭ sĕ le facă, pentru ca sĕ ne procure nouĕ tóte folósele, carĭ noi astăḑĭ le putemŭ avé fără nicĭ o ostenélă.

Onoratulŭ cetitorŭ va urma bucurosŭ contemplaţiunilorŭ nóstre, ce ne-amŭ propusŭ a le expune după isvóre probate.

Incă din cele mai vechĭ timpurĭ au recunoscutŭ ómenii necesitatea de a primi şi de a da împărtăşirĭ în scrisŭ iute şi cu siguranţă la adresa lorŭ.

Mai ântêiu şi mai ânteiu au fostŭ regenţii, va sĕ ḑică domnitorii, carĭ au întemeiatŭ pentru sine înşişĭ unŭ serviciu de poştă. Insĕ astfelŭ de instituţiunĭ servíră numai şi numai spre scopurile guvernului ér pentru publiculŭ celŭ mare rĕmaseră cu totulŭ indiferente.

Mulţĭ secolĭ trecură până ce guvernele vĕḑură în fine, că décă vorŭ lăsa, ca sĕ se foloséscă şi poporulŭ de binefacerea instituţiunei postale, ele însĕşĭ vorŭ dobândi marĭ folóse din acésta pentru sine. Insĕ acéstă afacere a înaintatŭ încetŭ, numai pasŭ de pasŭ şi trăgĕnândŭ fórte tare, aşa încâtu chiar înainte cu 200 de anĭ staturĭ încă forte înaintate în cultură aveau instituţiunĭ poştale de totŭ defectuóse.

Numai timpului celui mai nou i-a fostŭ datŭ ca sĕ sĕvêrşéscă lucrurĭ adevĕratŭ grandióse şi noi ne vomŭ încerca a dovedi cu următórele date carĭ arată acĕsta în modulŭ celŭ mai bătătorŭ la ochĭ.

Unŭ neajunsŭ mare a fostŭ până în timpulŭ celŭ mai nou portulŭ celŭ mare, care trebuia plătitŭ şi care apăsa ca o stâncă mare pe corespondenţa generală. In Anglia a fostŭ *Rovland Hill,* care deşi era unŭ simplu privatŭ, totuşĭ a lucratŭ cu zelŭ neobositŭ, ca sĕ se introducă la poştele englese unŭ portŭ uniformŭ şi moderatŭ.

In Germania a fostŭ administraţiunea poştală ereditară a lui *Thurn Taxis,* care a rupt'o mai ântêiu cu instituţiunile sale poştale vechĭ şi greóie ce se dovediră ca o piedecă pentru instituţiunĭ poştale mai ameliorate. In fine se aflau în Germania 17 administraţiunĭ poştale diferite şi 31 de teritorii poştale

Abia în 1860 a pĕtrunsŭ în Germania o reformă mai însemnată a poştelorŭ. După a. 1870—1871 a fostŭ restaurată pe deplinŭ poşta imperială, şi numai Bavaria şi Virtemberga mai aveau teritorii poştale dependente de guvernele lorŭ.

Poşta este fără îndoială de o însemnătate necalculabilă în calitate de mijlocitóre a comunicaţiunei spirituale, mai vêrtosŭ însĕ jurnalistice a ḑilelorŭ nóstre, unde pressa ḑilnică furniséză aşa ḑicêndŭ pentru fiecare omŭ într'o mĕsură óre care hrană ḑilnică sufletéscă. Jurnalistica a înaintatŭ, s'a desvoltatŭ în adevĕratulŭ înţelesŭ alŭ cuvêntului numai şi numai în urma ameliorărei complete a poştelorŭ.

In vreme ce în Anglia şi în Franţa poşta se ocupă numai şi numai cu *transportulŭ jurnalelorŭ*, poşta germană, austro-ungară şi română a luatŭ asupră-şĭ şi afacerea comisională a jurnalelorŭ. In Statele-unite ale Americei-nordice poşta nu se ocupă de locŭ cu primirea de abonamente la jurnale ci acolo mai alesŭ jurnalele mai marĭ se trimetŭ la aşa numitele institute-expres, la agenţĭ în oraşe învecinate şi de acolo apoi se vêndŭ cu unŭ adausŭ moderatŭ *titulo portŭ şi dusŭ.*

Faţă de importanţa cea mare a jurnalisticeide astăḑĭ poştei i-se cuvine de sigurŭ problema de a transporta şi expeda jurnalele câtŭ se póte mai eftinŭ pentru ca fiecare chiar şi celŭ fără de mijlóce sĕ-şĭ pótă mulţămi trebuinţa sa după lectura ḑiarelorŭ. Spre promovarea comunicaţiunei ḑiarelorŭ şi a culturei poporului în genere este o reducere corĕspunḑĕtóre a taxelorŭ de espediţiune în comunicaţiunea cu străinătatea totŭ aşa de necesară şi urgentă, ca şi ştergerea timbrului pe jurnale şi a altorŭ imposite fiscale.

In genere ar trebui, ca poporulŭ sĕ se îndemne a participa la afacerile publice prin cetirea diligentă a ḑia-

fără nici unŭ picŭ de dreptate, ce era sĕ fiă aruncată în spinarea lorŭ; fiindŭ că facerea prismelorŭ de pe drumulŭ statului cădea în sarcina acestora, pre când prismele pe drumurile comitatense s'arŭ fi făcutŭ prin comunele laterale.

Apetitulŭ vine însĕ mâncândŭ, ḑice Francesulŭ. Vĕḑut'au cei dela putere, că tóte propunerile lorŭ, carĭ aruncă în spinarea poporului greutățĭ, ajungŭ cu nespusă ușurință la valórĕ de conclusŭ și eșit'au bine de curêndŭ cu-o propunere nouă — ascunsă ca lupulŭ în piele de óiă.

Legea silvanală art. XXXI ex 1879 prescrie cumcă în terminŭ de 5 anĭ dela intrare în vigóre toțĭ proprietarii de pădurĭ sĕ se provéḑă cu planurĭ de economiă pentru folosința pădurilorŭ și pentru neimplinire în terminulŭ prescrisŭ dictéză pedepse grele dela 300—1000 fl. — De asemenea prescrie acésta lege, ca după 10 anĭ numai acei individĭ sĕ se pótă aplica ca vigilĭ de pădure, carĭ vorŭ dovedi că au depusŭ esamenulŭ de cvalificațiune prescrisŭ prin o ordinațiune ministerială deosebită, cu succesŭ bunŭ. Și pentru aceste casurĭ dicteză legea pedepse dela 300—1000 fl. Aceștĭ §-ĭ ai legei silvanale suntŭ fórte aspri pentru comunele proprietare ale cărorŭ pădurĭ nu numai că suntŭ prin segregațiune fórte ciungărite — déră și de altmintrelea tare nimicite.

Insĕ este lege și nu se póte ḑice nimicŭ în contra ei. Déră suntŭ alte lucrurĭ de ḑisŭ: Au trecutŭ 7 anĭ, de când este legea silvanală în vigóre și comisiunea administrativă silvanală comitatensă nu a făcutŭ nicĭ o pregătire pentru ca comunele sĕ fiă în stare de a corĕspunde — cu spese mai puține și mai cu ușurință — acestei legĭ.

Precum d. e. după espirarea celorŭ 10 anĭ prescrișĭ se vorŭ cere dela comune vigilĭ cvalificațĭ conformŭ legii — și décă comunele nu vorŭ avé, comisiunea administrativă silvanală va lua de unde ii va găsi, și lesne se vorŭ găsi fii de Sĕcui — carĭ aștéptă după pâne — și carĭ, nu încape îndoială. vorŭ fi cvalificațĭ pentru că suntŭ maghiarĭ — și așa cere idea de statŭ maghiarŭ.

Comitatulŭ este împărțitŭ în 2 cercurĭ forestierescĭ. Pentru cerculŭ din josŭ funcționéză unŭ forestierŭ c'unŭ salarŭ frumosŭ de 1500 fl. la anŭ din cassele comunale. Déră ce a lucratŭ de când este în acestŭ postŭ? Nu-lŭ întrébă nimenea. Déră nicĭ nu póte sĕ lucre, că nu pricepe limba română, nicĭ măcarŭ în vorbă — și nemțesce rupe cuvintele; — și mergêndŭ prin comune în carĭ nu scie nimenea limba maghiară — găsesce pe unele locurĭ câte unŭ Jidanŭ pe care ilŭ face tălmaciu de limba română.

(Va urma.)

Dare de sémă, Mulțămită și Apelŭ nou.

(Urmare și fine.)

Pentru cei 10 fl. ce i-am trimisŭ d-lui Vasile Petri în Năsĕudŭ îmĭ vorŭ sosi 48 abcedare de ale d-sale, dér numai preste câteva ḑile, că o ediția nouă e chiar acum sub tiparŭ; și din acelea se vorŭ speda numai decâtŭ:

1. Scólei române din Cernescĭ p. u. Kapolnok la adresa d-lui învĕțătorŭ Grigorescu 8 es. 2. Scólei române din Negrilescĭ p. u. Reteg la adresa d-lui învĕț. Nicolau Mihaiese 5 es. 3. Scólei din Vama p. u. Felsötalu la adresa d-lui învĕțătorŭ George Brătianu 6 es. 4. Scólei române din Becleanŭ (Bethlen) la adresa d-lui învĕțătorŭ Simion Moldovanŭ 8 es. 5. Scólei române din Gurtelicul Hodolului p u. Hadad (Szilagy-megye) la adresa d-lui învĕțătorŭ Ioanŭ Budelecanu 7 es. 6. Scólei române din Domninŭ p. u. Szilágy-Szt.-Kiraly la adresa d-lui învĕțătorŭ Ipate Todoranu 6 es. 7. Scólei române din Bicazŭ p. u. Hadad la adresa d-lui învĕțătorŭ Vasile Drăganŭ 4 es. 8. Scólei române din Desmirŭ p. u. Kolozsvár la adresa d-lui învĕțătorŭ George Macelaru 4 es. Suma 48.

Pentru cei 6 fl. trămișĭ d-lui I. Popescu în Sibiiu mĭ-a trămisŭ d lŭ Kraft abcdare de I. Popescu 28 es. nĭ-a donatŭ d-lŭ Ioanŭ Popescu cu 10 es. Suma 38 esemplare de I. Popescu, carĭ s'au trămisŭ: 1. Scólei din Mercia p. u. Varadia în Banatŭ la adresa d-lui învĕțătorŭ Petru Poenarŭ 8 es. 2. Scólei române din Mogoșŭ-Miclescĭ (Verespatak) la adresa d-lui învĕțătorŭ Nicolau Necrescu 15 es. 3. Scólei române din Laslăulŭ românŭ posta Bonyha, la adresa d-lui învĕțătorŭ Teodorŭ Opreanu 14 es La subscrisulŭ mai este 1 es. Suma 38 es.

Pentru cei 12 fl. trimișĭ la Blașiu, ne sosiră 66 es. abcdariulŭ de Solomonŭ-Munteanu, din carĭ espedaiu:

1. Scólei române din Băgău, p. u. M. Lapád, la adresa d-lui învĕțătorŭ Basiliu Martinŭ 10 es. 2. Scólei române gr. cat. din Chiheriulŭ inferiorŭ p. u. Görgény Szt. Imre, la adresa d-lui înv. Iuliu Hărșanŭ 10 es. 3. Scólei române gr. cat. din Șura mică p. u. Nagy-Szeben, la adresa d-lui învĕțătorŭ Teodorŭ Hoghia 10 es. 4. Scólei române gr. cat. din Suciagŭ, p. u. Kolozsvár, la adresa d-lui învĕțătorŭ Petru Colceriu 10 es. 5. Scólei române gr. cat. din Sânte Jude p. u. Czege, la adresa d-lui învĕțătorŭ Petru Grama 10 es. 6. Scólei române din Șinca veche la adresa d-lorŭ învĕțătorĭ Eustachiu Crișanŭ și Anastasiu Moldovanŭ, p. u. Sárkány 10. La subscrisulŭ suntŭ spre disposițiune 6 es. Suma 64 es.

A mai dăruitŭ scóla română confesională din Rodna veche 48 es. folosite, din Abcdariulŭ de Solomonŭ-Munteanŭ, acelea s'au trimisŭ numai decâtŭ:

1. Școlei române din Solovestru p. u. Görg. Szt. Imre, la adresa d lui învĕț. Ioanŭ Suciu 23 es 2 Scólei române din Iclodŭ p. u. Balázsfalva, la adresa d-lui învĕțătorŭ Ioanŭ Demianŭ 25 es. Suma 48 es.

Va sĕ ḑică, din dăruirile marinimóse s'au provĕḑutŭ cu abcedare 200 elevĭ miserĭ de ai scólelorŭ nóstre rurale, dér n'am avutŭ pe ce cumpĕra legendare.

Priméscă decĭ marinimoșii donatorĭ mulțumitele cele mai sincere ce li se aducŭ din partea micilorŭ elevĭ prin mine, colectantulŭ de ofrande pentru ei.

E dreptŭ că mai este lipsă de multe abcdare și legendare, e dreptŭ că nicĭ nu scimŭ încă de câte abcdare și legendare mai avemŭ lipsă căcĭ domnii învĕțătorĭ nu ne prea scriu, numai 24 învĕțătorĭ aflarŭ cu cale a ne da informațiunile necesarie relative la lipsele de cărțĭ scolastice, și aceea, de nu mĕ înșelŭ, provine din causă că d-lorŭ nu cetescŭ ḑiare, ce — de e adevĕratŭ — e fórte tristŭ. Cine sĕ mai cetéscă décă nu vorŭ *ceti* aceia, carĭ au de a învĕță pe tinera generațiune *cetirea*? Fie bunĭ decĭ toțĭ învĕțătorii noștrii carĭ vorŭ ceti aceste șire a ne scrie:

1. Ce abecedare și ce legendare folosescŭ în scóla ce o conducŭ? 2. Ii suntŭ impuse orĭ d-sa le a introdusŭ ca mai bune, din câte cunósce? 3. De câte legendare și abcdare arŭ mai avea trebuință pentru elevii miserĭ și cu tragere către învĕțătură?

Ér la Onoratulŭ Publicŭ românŭ, la tótă suflarea românéscă, de orĭ ce etate, sexŭ și stare sunt liberŭ a renoi următorulŭ

APELŬ

Binevoéscă fiecarele, după voință și putință, a dărui câte ceva pentru provederea elevilorŭ miserĭ din scólele române rurale cu abcdare și legendare, fără de carĭ nu se potŭ produce cetitorĭ, nu se potŭ lumina, aci neamulŭ nostru numai de aceea îndură atâtea, că nu e destulŭ de luminatŭ.

Cui ḑace decĭ la inimă înaintarea neamului nostru cine vré a documenta în faptă că e Românŭ, nu numai din gură, credŭ că nu va lua în nume de rĕu décă-lu rogŭ sĕ contribue ceva spre acestŭ scopŭ.

Sumele benevole suntŭ a se trimite la subscrisulŭ, care la 1 Faurŭ a. c. își va da érăși computulŭ publicŭ în colónele acestui ḑiarŭ, care sunt convinsŭ că nu-i va refusa.

Mai mulțămindŭ odată marinimoșilorŭ donatorĭ, rugândŭ pe fiecarele sĕ nu dea uitărei acéstă causă de trei orĭ sfântă, poftescŭ la toțĭ sĕrbătorĭ fericite!

Rodna veche, (Trans.) (Ó Rodna) Ianuariu 1887.

Ioanŭ Popŭ Reteganulŭ.
învĕț. și redactorŭ.

Incunoscințare.

O. DD. preoțĭ și învĕțătorĭ suntŭ rugațĭ a încunoscința pe părinții interesațĭ, că la scóla normală gr. cat. din Blașiu, prelegerile întrerupte din causa pojarului se vorŭ reîncepe Vinerĭ în 18 Martie st. n.

Blașiu, în 10 Martie 1887.

Direcțiunea scólei normale.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

VIENA, 12 Martie. — Camera deputațilorŭ a acceptatŭ proiectulŭ Băncii, care face parte din pactulŭ austro-ungarŭ, ca basă a desbaterei speciale.

BERLINŬ, 12 Martie. — Dieta imperială a acceptatŭ definitivŭ proiectulŭ militarŭ fără desbatere cu 227 contra 31 voturĭ; au fostŭ 84 abțínerĭ.

ROMA, 12 Martie. — Camera a rĕspinsŭ votulŭ de blamŭ alŭ opozițiunei cu 214 contra 194 voturĭ.

SOFIA, 12 Martie. — Karavelov, Zankov, Nikiforov au fostŭ liberațĭ pe cauțiune. — In Bulgaria și în Rumelia orientală domnesce liniște.

PARISŬ, 12 Martie. — După cum comunică „Journal des Débats,“ Rusia sĕ fi provocatŭ pe Turcia a interveni în Bulgaria.

DIVERSE.

Francesii despre Papa. — Intr'unŭ distinsŭ ḑiarŭ germanŭ găsimŭ la loculŭ primŭ, adecă în fruntea unui articulŭ de fondŭ, împărtășirea, că Francesii ar fi colportatŭ în Alsația și Lotaringia sgomotulŭ, cumcă „Papa s'ar fi făcutŭ protestantŭ și la ocasiunea dată s'ar căsători cu vĕduva lui Bismarck...“ Intrevenirea Papei în Germania pentru septenatŭ, adecă în favórea prințului Bismarck, a produsŭ sânge rĕu între Alsațianĭ, ca și între Francesĭ, dér cu tóte aceste împărtășirea de mai susŭ nu pare a fi decâtŭ o scornitură a memoratei foi germane.

Necrologŭ. — *Ioane Popoviciu (Popescu)*, notarŭ comunalŭ în pensiune, a încetatŭ din viéță Vinerĭ în 27 (11 Martie n.) în etate de 66 anĭ. Rĕmășițele pămêntescĭ ale repausatului, depuse în casa de doliu dela cimiteriulŭ din Gróverŭ, se vorŭ înmormênta Duminecă în 13 (1) Martie la 4 óre p. m. în acelașĭ cimiterŭ. La acestŭ jalnicŭ actŭ suntŭ rugațĭ a lua parte toțĭ prietenii și cunoscuții familiei. — Brașovŭ, 28 Februariu (12 Martie n.) 1887.

Efrosina Popoviciu (Popescu) născ. *Verza* ca soțiă. *Victorŭ Popescu, Iosifŭ Popescu, Otilia Ghimbășianu, Ioanŭ Popescu, Maria Popescu, Iulianŭ Popescu, Pompiliu Popescu, Eugenia Popescu, Lucreția Popescu, Aurel Popescu, Elvira Popescu, Augusta Popescu*, ca fii resp. fiice, *Nicolae Ghimbășianu*, ca ginere, *Luisa Popescu, Valeria Popescu*, ca norurĭ.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureșianu.**
Redactorŭ responsabilŭ **Dr. Aurel Mureșianu**

relorŭ din țéră și din afară. Bunele fructe ale acestui lucru s'ar arăta în scurtŭ timpŭ, căcĭ și așa este unŭ poporŭ bine instruatŭ și cultivatŭ politicesce totdéuna mai harnicŭ și mai sigurŭ decâtŭ o massă brută și necultă.

Câtŭ de importante suntŭ ḑiarele pentru poște însĕșĭ, despre acésta ne vomŭ încerca a da nisce date speciale, precum le posedemŭ din țerĭ, carĭ edau în fiecare anŭ tablourĭ statistice despre starea postelorŭ.

Astfelŭ transportă poșta imperială germană în anulŭ 1876 numai ḑiare 300,510,141 de numerĭ, suplimente estraordinare 9,911,640 de bucățĭ. Posta regéscă bavaresă a transportatŭ singură 778,000,000 de numerĭ de ḑiare. Mica Virtembergă încă a transportatŭ 25,724,000 de bucățĭ.

Anglia este cu gigantica sa comunicațiune postală înaintea mai tuturorŭ statelorŭ europene. Astfelŭ se transportară în anulŭ 1870 chiarŭ 862 de milióne de epistole. Numĕrulŭ oficiilorŭ postale era atuncĭ — până astăḑĭ însĕ a crescutŭ de bună sémă în modŭ însemnatŭ — de 16 mii. In anulŭ 1876 s'a urcatŭ numĕrulŭ epistolilorŭ transportate chiar la 1018 milióne, alŭ ḑiarelorŭ și tipăriturilorŭ la 298 milióne, alŭ cărțilorŭ postale la 92 milióne de bucățĭ. In Anglia suntŭ mai multŭ de 28 mii de amploiațĭ postalĭ în serviciulŭ permanentŭ.

Oficiulŭ poștalŭ centralŭ din Londra cu enormulŭ sĕu aparatŭ merită a fi vĕḑutŭ. Mai cu sémă Vinerĭ séra, când aparŭ cele mai multe foi sĕptĕmânale în Londra și se predau la poștă, merită ca sĕ-șĭ dea omulŭ ostenéla și sĕ facă o preumblare la acelŭ edificiu.

Tótă ḑiua se îmbulzescŭ ómenii pe lângă cutiile cele deschise de scrisorĭ. Punctualitatea cea munițiósă a amploiațilorŭ postalĭ englesescĭ este cunoscută. La 5³/₄ óre se deschidŭ deodată tóte ferestrile și atuncĭ se im bulzescŭ o mulțime de ómenĭ cu mare zelŭ și epistole precum și ḑiare începŭ sĕ curgă și sĕ caḑă ca o adevĕrată grindină literară. Cu câtŭ se apropie mai tare ora 6, cu atâta mai tare cresce mișcarea vĕḑêndŭ cu ochii, căcĭ toțĭ suntŭ sigurĭ, ba tremură de esactitatea, că amploiații postalĭ nicĭ odată nu cedéză cu vre-o minută și că tóte trebue sĕ fiă sfîrșite îndată ce sună orologiulŭ 6!

Unu! și cetele de ómenĭ dau năvală înlăuntru, deórece din adinsŭ trăgănescŭ lucrulŭ ca sĕ-țĭ mai procure o plăcere iritătóre; *Doi!* totŭ mai mulțĭ și mai mulțĭ se îndésă. *Trei!* și îmbulzéla asémĕnă cu o vălmășélă dintr'o pantomimă. *Patru!* o confusiune babilonică de limbĭ în cea mai mare desperare domnesce în învălmășélă. *Cincĭ!* celŭ din urmă și celŭ mai înfiorosŭ povoiu de ḑiare și de epistole; în fine: *Șése!* în care momentŭ ca celŭ mai de pe urmă se slobodŭ tóte ferestrele ca totŭ atâtea săbii d'ale lui *Damocle.* Oficiulŭ postalŭ sémĕnă cu unŭ monstru giganticŭ, care și-a luatŭ gigantica mâncare și acum trebue sĕ încépă giganticulŭ procesŭ de mistuire.

In spații luminate bine se mișcă acum sute de indivḑĭ ca furnicile încóce și în colo, împachetândŭ grămeḑĭ gróznice de epistole și altele mai gróznice de ḑiare, apoi timbrându-le și sortându-le.

In odaia ḑiarelorŭ persónele s'au ocupatŭ cu golirea sacilorŭ aruncațĭ înlăuntru, cu așeḑarea singuraticelorŭ ḑiare în corfe marĭ și cu scoborîrea acestora în diferitele despărțăminte ale edificiului postalŭ. Despre aceste aparate mechanice puse, firesce, în mișcare prin puterea aburului, ne putemŭ face o idee aproximativă, din împrejurarea, că pe fiecare sĕptĕmână se scobóră și se ridică mii și mii de tone de hârtie în chipulŭ acesta.

Câtŭ de mare circulațiune de banĭ mijlocescŭ institutele poștale, te cuprinde ametélă; fiindŭ-că plouă banĭ în tóte formele în adevĕratulŭ înțelesŭ alŭ cuvêntului. Se înțelege de sine, că aceste espedițiunĭ facŭ autorităților postale cele mai marĭ grijĭ, fiindcă banii chiarŭ pentru amploiații proprii esercéză adeseorĭ o prea mare putere atractivă, precum s'a întêmplatŭ acésta d'atâtea orĭ, căcĭ fórte multe defraudațiunĭ s'au întêmplatŭ din partea amploiațilorŭ poștalĭ. Acestea însĕ spre norocirea poștei și spre nenorocirea respectivilorŭ s'au descoperitŭ de regulă încă curêndŭ.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 11 Martie st. n. 1887

Rentă de aurŭ 5% . . .	98 85
Rentă de hârtiă 5% . .	87 10
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	148.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	96.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	124 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	114 50
Bonurĭ rurale ungare . .	104.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C4.—
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.00
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.—
Bonurĭ rurale transilvane	103 80
Bonurĭ croato-slavone . .	104 50
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.50
Imprumutulŭ cu premiu ung.	110.50
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	121 80
Renta de hărtiă austriacă	79 20
Renta de arg. austr. . .	79 75
Renta de aurŭ austr. . .	108 80
Losurile din 1860 . . .	132.50
Acţiunile băncei austro-ungare	850.—
Act. băncei de creditŭ ung.	285.85
Act. băncei de creditŭ austr.	276.20
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	6.03
Napoleon-d'orĭ	10.14
Mărcĭ 100 împ. germ. . .	62.75
Londra 10 Livres sterlinge	128.25

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 26 Februarie st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%). .	88—	89—
Renta rom. amort. (5%) .	91½	92½
» convert. (6%) .	83—	84—
Impr. oraş. Buc. (20 fr.)	——	——
Credit fonc. rural (7%) . .	98½	99¼
» „ „ (5%) . .	82¾	87½
» » urban (7%) . .	95½	96¼
» » » (6%) .	89¼	90¼
» » » (5%) . .	78—	79—
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă . .	20.50	21.25
Bancnote austriace contra aurŭ. .	1.98	2.02

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 12 Martie st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.41	Vênd.	8.44
Argint românesc	»	8.35	»	8.40
Napoleon-d'orĭ	»	10.08	»	10 12
Lire turcescĭ	»	11.44	»	11.48
Imperialĭ	»	10.44	»	10.48
Galbenĭ	»	5 96	»	6.02
Scrisurile fonc. »Albina» . .	»	101.—	»	102.—
Ruble Rusescĭ	»	111.—	»	112.½
Discontulŭ . . .	»	7—10% pe anŭ.		

Cumpĕrărĭ ocasionale

la

Kovásznai & Keresztesi

Grand Magazin cu articole de modă şi confecţiunĭ pentru dame

Braşovŭ (Piaţa mare.)

Din causa localului nedestulŭ de încăpĕtorŭ suntemŭ în posiţiune a desface *cu preţurĭ eftine* o parte din mărfurile nóstre precum: *materii pentru rochĭ de mătase şi de lână, cretóne,* şi *satinŭ* de *spălatŭ, postavŭ* şi *flanelă, covóre lungĭ* şi pentru *canapele, mantile* şi *mantale de plóe.*

Mai departe recomandămŭ bogatulŭ nostru depositŭ de *Chifon,* dela **Benedickt Schroll,** *chirting* pat., *Julett, Gradl* şi *Calicot* în tóte lăţimile şi cu preţurile originale, precum şi de tóte articolele aparţinĕtóre de croitoria pentru dame şi bărbaţĭ.

Se primescŭ şi comande pentru *Toilete de mirese,* de *stradă* şi *casă, mantale de plóiă* şi *Jachete,* carĭ sĕ esecută cu promptitudine şi în modulŭ celŭ mai elegantŭ.

Mostre se trimitŭ la cerere gratis.

Postavurĭ de Brünn

pentru unŭ elegantŭ

Costumŭ de vară

într'o bucată (coupon) de Metri 3·10, séu 4 coţĭ de Viena fie-care bucată.

cu fl. **4·80** din cea mai fină
cu fl. **7.—** din şi mai fină
cu fl. **10.50** din supra fină

lână veritabilă.

precum şi Kammgara şi stofe pentru pardesiurĭ asemenea pledurĭ de vojagiu bucata cu 4 fl. şi 6 fl. se trimitŭ *cu rambursă* de cătrе

Depositulŭ fabricei de postavurĭ

Siegel-Imhof

în Brünn Ferdinandsgasse 61.

firmă pré bine cunoscută ca reală şi solidă.

Declaraţiă. Fiă-care bucată este în lungime de Metri 3.10 şi în lăţime de 136 centimetri, de aceea suficientă pentr'unŭ bărbătescŭ completŭ.

Cunoscuta soliditate şi însemnata putere de producţiune a firmei de mai susŭ garantéză pentru aceea, că sĕ liferéză numai din marfa cea mai bună şi întocmai după mostra alésă. De óre ce acum multe firme înşelătóre facŭ abusurĭ sub titlu de „Marfă de Brünn," depositulŭ de mai susŭ trimite

1—20 Mostre gratis şi franco.

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi postaultimă.

Décă se ivescŭ iregularităţĭ la primirea ḑiarului onor. abonaţĭ suntŭ rugaţĭ a ne încunosciinţa imediatŭ prin carte postale, ca în câtŭ depinde dela noi, sĕ se delătureze *ADMINISTR. „GAZ. TRANS"*

„ARDELEANA,"

institutŭ de creditŭ şi de economii, societate pe acţii în Orĕştie.

Active **Contulŭ Bilanţului.** *Pasive*

Active	fl.	cr.
Cassa în numerarŭ	4,959	30
Monetă	171	28
Cambii de bancă	100,177	—
Imprumuturĭ pe hipotece	21,346	—
Imprumuturĭ pe obligaţiunĭ cu caventĭ	9,006	—
Imprumuturĭ pe efecte publice	1,000	—
Mobiliar . . . . 476 fl. 70 cr.		
după amortisare de . . . . . 95 „ 34 „	381	36
Spese de fundare . . . . 604 fl. 50 cr.		
după amortisare de . . . . . 181 „ 35 „	423	15
	137,464	09

Pasive	fl.	cr.
Capitalŭ socialŭ:		
800 acţiunĭ à fl. 50	40,000	—
Fondulŭ de reservă	52	—
Depunerĭ pentru fructificare	87,005	60
Interese anticipate pro 1887	3,276	10
Diverse conturĭ creditóre	845	12
Profitŭ curatŭ	6,285	27
	137,464	09

Orĕştie, la 31 Decemvre 1886.

Iosifŭ de Orbonaş m. p., membru alŭ direcţunii. **Samuilŭ Popŭ** m. p., membru alŭ direcţiunii. **Dr. Ioanŭ Mihu** m. p. directorŭ esecutivŭ, **Aurelŭ Popovicĭ Barcianŭ** m. p. comptabilŭ.

Subsemnatulŭ comitetŭ amŭ examinatŭ bilanţulŭ presentŭ şi confrotându-lŭ cu registrele principale şi auxiliare ale societăţii ţinute în bună regulă, l'amŭ găsitŭ în consonanţĕ cu aceleaşi şi exactŭ.

Orĕştie, la 2 Februariu 1887.

Comitetulŭ de supraveghiare:

Dr. Stefanŭ Erdély m. p. **Dr. A. Tincu** m. p. **Laurianŭ Berceanu** m. p.

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.